

Kinderen en leerkrachten van De Twirrewyn op het schoolplein. (© Rens Hooyenga)

‘Leerlingen vroegen mij of ze nu ook moesten bidden’

26 november 2020 om 11:12 uur

Donkerbroek – Een christelijke en een openbare basisschool laten fuseren, hoe werkt dat eigenlijk? Gaat zo’n proces vanzelf, komt er veel verzet van ouders en wat verandert er voor de kinderen?

In Donkerbroek hebben cbs de Peggebult en obs 't Startblok het hele proces nog maar pas achter de rug. Beide schoolhoofden hebben het traject in goede banen geleid en besloten na afronding van de fusie plaats te maken voor een nieuwe directeur.

‘Groeiden uit ons jasje’

Fusies tussen basisscholen in de Stellingwerven staan meestal op de rol vanwege een leerlingentekort. In Donkerbroek was dat net iets anders. ‘Eigenlijk groeiden wij uit ons jasje’, zegt Wim Lem, de oud directeur van obs ’t Startblok. ‘We hadden toen, in 2015, zo’n 120 tot 130 leerlingen en een groep daarvan kreeg les in de gemeenschapsruimte van onze basisschool.’ Geen ideale situatie, noemt hij het. ‘Er werd al geruime tijd nagedacht over een nieuw gebouw. Natuurlijk werd er ook wel eens gesproken over een fusie met de Peggebult, maar gesprekken die daar over gingen waren altijd informeel.’ De eerste keer dat iemand het idee opperde was tijdens een vergadering van de directie in 2015, maar concreet werd het niet behandeld. ‘Er was geen aanleiding’, gaat Lem verder. Beide scholen hadden genoeg leerlingen en volgens de onderwijsinspectie was de kwaliteit van beide scholen goed.’

Krimp

In 2016 toog de directie van ’t Startblok naar de gemeente, waar zij groen licht kregen voor de nieuwbouw. Ook de peuterspeelzaal, die tot die tijd in het dorps huis gevestigd zat, zou bij ’t Startblok in komen. ‘We hadden alles rond, zelfs de aannemer was al geregeld’, vertelt de oud directeur. Maar opeens werd het plan on hold gezet door de gemeente. De Peggebult was iets later naar de gemeente gestapt. Niet omdat ook zij uit hun jasje groeiden, maar het gebouw was op, voldeed niet meer aan de eisen.’ Maar twee nieuwe gebouwen in één dorp kon de gemeente, met het oog op krimp in de regio, niet toestaan. Dan zou je mogelijk voor leegstand bouwen. ‘Jullie gaan maar samen, werd er gezegd.’

Fusieplan

Toeval of niet: de overkoepelende organisaties, de besturen van de Tjongerwerven en Comprix, kwamen kort daarna samen en smeedden een fusieplan. Terwijl de Tjongerwerven, de paraplu boven christelijke scholen in de regio, in december 2016 ouders van leerlingen nog had beloofd niet te zullen fuseren met de openbare

school in het dorp, draaiden zij hun standpunt een maand later, in januari 2017, bij. Er werd niet alleen besloten om de scholen in Donkerbroek samen te voegen, ook de christelijke basisschool in Haulerwijk fuseerde rond hetzelfde moment met de openbare school in het dorp. De fusieschool in Donkerbroek ging over naar Comprix, die in Haulerwijk naar de Tjongerwerven. In Donkerbroek was de openbare groter dan de christelijke school, in Haulerwijk was dat net andersom. Noem het maar een bestuurlijk onderonsje.

Haantjesgedrag voorkomen

Wim Lem en Jan Hendrik Pesman, de directeur van de Peggebult op dat moment, werden gebombardeerd tot fusiearchitecten voor een identiteitsrijke school in Donkerbroek. Om haantjesgedrag onderling te voorkomen, besloten zij beiden af te treden als directeur, zodra het fusietraject klaar zou zijn. ‘Een afspraak waar wij ons beiden goed in konden vinden. Jan Hendrik was net klaar met zijn opleiding en ambieerde als beginner een school in een wat rustiger vaarwater om het vak te leren. En ik had de pensioengerechtigde leeftijd tegen die tijd bereikt.’

Identiteitscommissie

Dat begon meteen goed. De directeuren kwamen voor het eerst samen in 2017, stelden samen met de zogenoemde identiteitscommissie – bestaande uit de directie en ouders van beide scholen – protocollen op voor de nieuwe school. ‘Dat is een school voor zowel het godsdienst onderwijs van de Peggebult als het humanitaire onderwijs van ’t Startblok’, omschrijft Lem het. ‘Meteen waren ouders enthousiast.’ Ook tijdens de vele informatieavonden. ‘Waar wij hadden verwacht dat de onderwerpen voornamelijk over de vorm van onderwijs zouden gaan, was het de ouders voornamelijk om de schoollocatie te doen en de veiligheid van de kinderen.’ De Peggebult lag aan de drukke Hereweg, ’t Startblok in de rustige wijk erachter.

Dalend aantal leerlingen

Hennie Timmermans is één van de ouders die het proces van dichtbij meemaakte. Tevens was zij zes jaar lid van de medezeggenschapsraad (mr). 'Wij hadden op dat moment twee kinderen die op de Peggebult zaten, zelf ging ik er in het verleden ook naartoe', zegt Timmermans, die een goed gevoel bij de fusie heeft. Op het moment van fuseren was er nog geen leerlingentekort op de Peggebult, maar er was wel een dalend aantal leerlingen te verwachten de komende jaren. Met een dalend aantal leerlingen wordt de school mogelijk minder aantrekkelijk voor nieuwe ouders, bijvoorbeeld door combinatiegroepen van meerdere groepen, met als gevolg verdere krimp.

Respect en openheid

'Toen de besturen besloten te fuseren, stonden wij na uitleg over de noodzaak ervan, achter dit besluit. De fusie is met respect en openheid naar elkaar toe verlopen.' Anders dan bij de openbare basisschool, was bij de Peggebult de identiteit van de school, waarin een deel van de christelijke identiteit wordt gewaarborgd, één van de belangrijkste speerpunten. 'De identiteitscommissie heeft een mooi en uitgebreid identiteitsplan uitgedacht, waarin de meeste ouders zich konden vinden. De commissie ziet er nog steeds op toe dat de afspraken die daarin zijn gemaakt worden nageleefd. Zo geven alle leerkrachten volgens een bepaalde methode levensbeschouwelijk onderwijs. Dit kan bijvoorbeeld een traditioneel Bijbelverhaal zijn of een zogenaamd modern spiegelverhaal.

Geven en nemen

Het was een beetje geven en nemen, omschrijft Lem. 'Maar in werkelijkheid verschillen de vormen van onderwijs niet van elkaar.' Zo werd er op de openbare school ook ingegaan op het kerstverhaal en werd veel uitleg gegeven over Pasen en Pinksteren, ondervonden ouders van leerlingen die het christelijk onderwijs genoten. 'Zelfs als kinderen tussen de middag overbleven, waren

wij even stil voor het eten. Niet dat er kinderen baden voor het eten, maar we namen wel even de tijd en de rust voor we begonnen. Daar hadden de ouders van de kinderen niet op gerekend, ze waren in veel gevallen blij verrast.' Ouder Timmermans bevestigt dat er tijdens ouderavonden in het fusietraject verschillen, maar ook zeker overeenkomsten bleken tussen de ouders van de verschillende scholen. De fusie heeft kinderen en ook de ouders uit het dorp dichterbij elkaar gebracht, er is meer verbinding in Donkerbroek. 'Mijn kinderen hebben en hadden het erg naar hun zin op de fusieschool, één van hen gaat inmiddels naar de middelbare school.'

Weinig verschillen

Lem: 'De kinderen leren van elkaar en ze merken eigenlijk weinig verschillen met het onderwijs van daarvoor.' Dat werd de ouders van kinderen snel duidelijk tijdens de infoavonden. 'Er werd zelfs gevraagd of het praten over de onderwijsvorm achterwege gelaten kon worden, omdat het anders zo laat werd. Ze wilden het hebben over de locatie. Daar hebben we ons vervolgens dus maar op gefocust', laat Lem weten.

Meer mogelijkheden

Ook het personeel stond erg welwillend tegenover de fusie. 'Er bestaat een mooie overheidsregeling, waarbij al het personeel (12 / 13 in dit geval) van de scholen dankzij fusiegelden zes jaar na de overgang, kan aanblijven. Het gaf ons vooral meer mogelijkheden. We konden met meer dan tweehonderd leerlingen volwaardige klassen creëren, wat inhoudt dat er niet twee of drie niveaus bij elkaar in één lokaal zitten. Het geeft rust en kwaliteit en dat werd ingezien door bijna iedereen.' Bijna, zegt Lem bewust, want er was één gezin die hun kinderen absoluut op een christelijke basisschool wilde houden. Zij, de twee leerlingen, krijgen nu onderwijs in Ureterp. 'Eerlijk gezegd, als het er meer waren geweest, hadden wij geen plan B. We hadden in ons plan rekening gehouden met tien procent minder leerlingen, maar dat bleek één procent. Een absolute meevaller.' Met het oog op de toekomstige krimp is rekening gehouden. In het midden van de school is een gymlokaal

voor de peuters gerealiseerd. Op die plek krijgt nu nog een extra klas les.

Snel

Het samengaan van de scholen ging in Donkerbroek ongebruikelijk snel. 'Alles was binnen een schooljaar beklonken.' Relatief snel waren de commissies en de mr's het eens over de lesmethoden en in 2018 was de fusieschool de Twirrewyn geboren. Oud directeur Lem: 'Ik ben altijd voorstander geweest van het openbaar onderwijs, maar toen ik met deze vorm van onderwijs in aanraking kwam, dacht ik: dit is een uitkomst, de tijd is er rijp voor.'

Bidden

Bij de opening van de fusieschool, in juni 2018, verliep alles meteen uitmuntend. 'Ik werd wel eens gevraagd door leerlingen van 't Startblok of ze nu ook moesten bidden, maar daar waren zij snel aan gewend. Gewoon even stil zijn voor het eten, het ene kind bidt wel, de andere niet. Aan elkaar gewend waren ze erg snel. Ze kennen elkaar natuurlijk al uit het dorp en van de sportvereniging. De eerste twee dagen liepen de kinderen nog wel in groepjes, maar daarna was het alsof ze nooit anders waren gewend.'